

הקיבוץ המתחדש השיתופי

בכנס המטה השיתופי שהתקיים ב- 23.10.14 במשמר העמק תחת הכותרת של "השיתוף כדרך חיים לעתיד" פרשה עו"ד מרב ניב מקיבוץ גשר, שהייתה יו"ר בקיבוצה, מבט על הקיבוץ המתחדש בר הקיימא.

מפאת חשיבותם, ראינו לנכון לפרסם את דבריה במסגרת קצרים:

הקיבוץ המתחדש השיתופי / עו"ד מרב ניב

מנגנוני שיתוף שכדאי לשמר ולפתח בקיבוץ המתחדש

בתקנות הסיווג (תקנות האגודות השיתופיות (סוגי אגודות)) מוגדר הקיבוץ מתחדש כ -

"אגודה להתיישבות שהיא יישוב נפרד המאורגנת על יסודות של שיתוף הכלל בקניין, של עבודה עצמית ושל שוויון ושיתוף בייצור, בצריכה ובחינוך, המקיימת ערבות הדדית עבור חבריה..."

מההגדרה עצמה עולה כי בקיבוץ המתחדש, כחברה של שותפים, מהווה השיתוף אבן יסוד וערך ליבה.

הערבות ההדדית, כחלק מהגדרת הקיבוץ המתחדש, מוגדרת בתקנות האגודות השיתופיות (ערבות הדדית בקיבוץ), אשר קובעות רף מינימום של מחויבות כלכלית.

עם זאת, לא די בהגדרה חוקית של חובת ערבות הדדית כדי לקיים ערבות הדדית אמיתית של רווחה ולא של סעד, הנשענת על ראיית האחר כשותף ולא כעול. יתר על כן, שיתוף וערבות הדדית הם וולונטריים – לא ניתן לאורך זמן לקיים אותם בכפייה.

המפתח לקיומם של שיתוף ושל ערבות הדדית בני קיימא - שימור וחיזוק השיח הקיבוצי והדמוקרטיה הקיבוצית ופיתוח מנגנוני שיתוף.

את מנגנוני השיתוף הראויים לקיום, קידום ופיתוח בקיבוץ אפשר לחלק ל-2 קטגוריות עיקריות - הגנה והעצמה, הכוללות, למשל ובין היתר את המנגנונים הבאים:

העצמה

תרבות

שימור נכסים משותפים

צמיחה דמוגרפית

מנגנונים קואופרטיביים

עידוד צמיחה אישית

חינוך

פיתוח הנהגה מקומית

טיפוח הון אנושי

הגנה

חינוך

בטחון סוציאלי

צרכים מיוחדים

בריאות

סיעוד

עזרה הדדית

חוסנו העתידי של הקיבוץ המתחדש תלוי לא רק בקיומם של מנגנוני ההגנה אלא (ואולי – בעיקר) בקיומם וחיזוקם של מנגנוני ההעצמה השיתופיים.

מאיה שפיר, חברת קיבוץ יטבתה

רכזת המטה השיתופי בתנועות הקיבוציות